

Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва та
ветеринарії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
технології виробництва і
переробки продукції
тваринництва та ветеринарії
В.М. Ушаков
«17» березня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВЕТЕРИНАРНА ФАРМАКОЛОГІЯ, ТОКСИКОЛОГІЯ ТА
ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ»

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина

Спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Освітньо-професійна програма Ветеринарна гігієна, санітарія і
експертиза

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні ради студентського
самоврядування факультету
технології виробництва і переробки
продукції тваринництва та
ветеринарії
Протокол № 3
від « 12 » березня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
факультету технології виробництва і
переробки продукції тваринництва та
ветеринарії
Протокол № 8
від « 17 » березня 2021 р..

Вінниця 2021

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Побережець Юлія Миколаївна, к. с.-г. н., доцент кафедри ветеринарії, гігієни та розведення тварин, електронна адреса: julia.p08@ukr.net

2. Опис навчальної дисципліни

ОК 27 «Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини»;

кількість кредитів ЄКТС - 6;

кількість годин - 180 годин, у тому числі 60 аудиторних годин, 120 - годин самостійна робота.

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено розробка аудіокурсу, дистанційних online курсів для здобувачів з особливими освітніми проблемами (інклюзивної освіти).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання - 2 семестра, 3 курс, 5 та 6 семестр.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

«Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини» належить до навчальних дисциплін обов'язкової компоненти, освітній компонент циклу загальної підготовки (професійної, гуманітарної та ін.);

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Спеціальна ветеринарна мікробіологія».

- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Паразитологія та інвазійні хвороби».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни. Освітня компонента «Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини» вивчається з навчальним планом підготовки здобувачів рівень вищої освіти другий

(магістерський), галузь знань 21 Ветеринарна медицина, спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза.

Освітня компонента Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини» формує уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни - є формування у здобувачів відповідних теоретичних та практичних знань, для обґрунтування терапевтичної дії лікарських засобів та застосування їх у лікарській практиці для досягнення максимального терапевтичного ефекту при тих чи інших патологіях.

5.3. Задачі вивчення дисципліни - зводиться до усунення або послаблення причини захворювання, пригнічення механізму розвитку хвороби, стимуляції механізмів компенсації та видужування, яке досягається при одночасному вжитті всіх заходів реабілітації хворого організму з використанням етіотропних, патогенетичних, симптоматичних, стимулюючих, специфічних лікарських засобів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності (ІК):

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі ветеринарії з безпеки та якості сільськогосподарських харчових продуктів та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК4. Здатність використовувати знання про хвороби тварин різної етіології для здійснення державного (внутрішнього) контролю на підконтрольних потужностях.

ФК8.Здатність планувати та проводити стандартний і розширений державний контроль підконтрольних вантажів на державному кордоні України та транспорті, аналізувати зв'язок між контролем безпечності харчових продуктів і здоров'ям людей за міжнародної торгівлі продуктами тваринного походження.

ФК9. Здатність проводити державний аудит на підконтрольних потужностях з виробництва, переробки, обігу харчових продуктів, кормів, кормових добавок, преміксів, ветеринарних препаратів, побічних продуктів

згідно із системою менеджменту безпечності харчових продуктів та контролювати систему моніторингу для кожної критичної точки управління (КТУ) під час виробництва продукції.

ФК11.Здатність організовувати та проводити державний контроль гігієнічних вимог і санітарних заходів на агропродовольчих ринках і потужностях.

ФК12.Здатність здійснювати державний (внутрішній) ветеринарно-санітарний контроль на потужностях з виробництва та обігу санітарних заходів, застосовувати придатні методи відбору проб, поводження з ними та результатами їх випробувань (досліджень).

ФК 16. Здатність здійснювати контроль гігієнічних вимог діяльності потужностей з виробництва і переробки продуктів тваринництва, об'єктів ветеринарної медицини тощо.

програмні результати:

ПР5. Установлювати зв'язок між хворобами різної етіології та проведенням належного санітарного нагляду та контролю на підконтрольних об'єктах.

ПР8. Володіти методиками клінічних і лабораторних досліджень для з'ясування стану здоров'я тварин та організовувати і проводити заходи з лікування хворих тварин та профілактики хвороб тварин різної етіології.

ПР9. Здійснювати державний нагляд, контроль та моніторинг на підконтрольних об'єктах санітарних заходів та забезпечувати планування та проведення стандартного і розширеного державного ветеринарно-санітарного нагляду і контролю за підконтрольними вантажами на державному кордоні України та транспорті.

ПР11. Брати участь у плануванні виробничо-фінансової діяльності підконтрольних об'єктів за ринкових відносин, а також контролювати дотримання норм і правил гігієни під час виробництва безпечних харчових продуктів, кормів і кормових добавок, керуючись чинними нормативно-правовими актами України з урахуванням вимог Кодексу Аліментаріус та «гігієнічного пакета» ЄЕС, а також іншими міжнародними нормативно-правовими актами.

ПР14. Інтерпретувати результати контролю санітарно-гігієнічних умов під час виробництва кормів, кормових добавок, преміксів, володіти методикою проведення ветеринарно-санітарної експертизи згідно з чинними нормативно-правовими актами.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах).

5.4. Зміст навчальної дисципліни. Програма дисципліни орієнтована на глибоке засвоєння та вивчення терапевтичної дії лікарських засобів та застосування їх у лікарській практиці.

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Загальна рецептура.	2	-	7
2,3	Спеціальна рецептура.	2	2	7
4,5	Загальна фармакологія.	2	-	6
6,7	Спеціальна фармакологія. Засоби, що пригнічують функцію центральної нервової системи	2	2	8
8,9	Психотропні засоби.	2	2	8
10,11	Засоби, що діють на периферійну нервову систему.	2	2	8
12,13	Засоби, що збуджують аферентні нерви.	2	2	8
14,15	Засоби, що діють на еферентну нервову систему.	2	2	8
16, 17	Засоби, що діють на виконавчі органи.	2	2	7
18, 19	Засоби, що діють на процеси обміну в організмі.	2	2	7
20,21	Засоби, що діють на систему крові і еритропоез.	2	2	6
22,23	Протимікробні і протипаразитарні засоби.	2	2	8
24,25	Хіміотерапевтичні засоби.	2	-	8
26,27	Антибіотики.	2	2	8
28,29	Протипаразитарні засоби.	4	2	8
30	Лікарські рослини у ветеринарній медицині.	2	2	8
Разом		32	28	120

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не

вносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації, реферату).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, вноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Основні види самостійної роботи здобувача

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	86	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	10	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання рефератів та презентації за заданою проблемною тематикою)	6	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	18	2 рази на семестр	Тестування у паперовому вигляді та системі СОКРАТ
Разом		120		

7. Список основної та додаткової літератури*

Основна

1. Побережець Ю. М. Методичні вказівки для виконання практичних робіт та організації самостійної роботи з дисципліни «Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини» для студентів спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» для аграрних вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. 2021. 94 с.
2. Бобрук В. П., Германюк Т. А., Артемчук М. А. та інші Загальна рецептура та фармакологія лікарських засобів, які впливають на вегетативну та центральну нервову систему (навчально-методичний посібник) Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД». 2014. 580с.
3. Гальчинська О. К. Ветеринарна фармакологія: навчальний посібник. К.: Аграрна освіта. 2013. 525 с.
4. Державна фармакопея України. Перше видання. Х.: РЕРІГ, 2002.
5. Нековаль І. В., Казанюк Т. В. Фармакологія: підручник. «Медицина». 2021. 552с.
6. Римарчук К. М., Луцак І. В., Зубрицька Т. Р. Фармакологія. Навчально-методичний посібник. Римарчук, Медицина. 2018. 344 с.
7. Хмельницький Г. О., Духницький В. Б. Ветеринарна фармакологія. Підручник. К. ЦП «Компринт». 2017. 585 с.

Додаткова

8. Авраменко Н. В., Козій Н. В., Підборська Р. В., Шаганенко В. С. Ветеринарна рецептура: Методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти ФВМ та слухачів ПНКСВМ. Біла Церква, 2017. 63 с.
9. Чекмана І. С. Фармакологія. Підручник. Вінниця. Нова книга. 2010. 783с.
10. Чудак Р. А. Побережець Ю. М. Вознюк О. І., Вплив сухого екстракту ехінацеї блідої на склад печінки перепелів. *Аграрна наука та харчові технології*. 2018. Випуск 2 (101). С. 81 – 89.
11. Чудак Р. А. Побережець Ю. М. Амінокислотний та хімічний склад м'яса перепелів за використання сухого екстракту ехінацеї блідої. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 39. Р. 54-60.

12. Chudak R. A., Poberezhets J. M., Vozniuk O. I., Dobronetska V. O. Echinacea pallida extract effect on quails meat quality *Ukrainian journal of ecology*. 2019. № 2. P. Vol 9. P. 151-155.

Інформаційні ресурси

1. <http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/Farmakologiya.pdf>
2. <https://ru.scribd.com/document/435645962/%D0%9E-%D0%9A-%D0%93%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%A4%D0%B0%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F>

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів * навчання

- іспит;
- тести;
- контрольні роботи;
- захист теми;
- перевірка конспектів;
- презентації здобувача.

9. Контроль і оцінка результатів навчання *

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль - загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами лабораторних занять - 40 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін., індивідуальні завдання, розв'язування задач та ін.); рубіжний контроль (колоквіум у формі тестування) - 10 балів; показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності - 20 балів, підсумковий контроль, (екзамен в усній або тестовій формі) - 30 балів. Разом: 100 балів. Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного

контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до заліку не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи (колоквіуму).

Форми поточного та підсумкового контролю

- контрольні роботи
- тестування
- іспит
- презентації
- самоконтроль
- взаємоперевірка

Шкала оцінки знань студента

Оцінка за національною 4-бальною шкалою	Рейтинг студента, бали	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A
Добре	82-89	B
	75-81	C
Задовільно	66-74	D
	60-65	E
Незадовільно	35-59	FX
	1-34	F

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
2	Участь у роботі на практичних заняттях	3
3	Виконання самостійних завдань	2
4	Виконання контрольних робіт, тестування	5
	Всього за атестацію 1	14
Атестація 2		
7	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	3
8	Участь у роботі на практичних заняттях	3
9	Виконання самостійних завдань	2
10	Виконання контрольних робіт, тестування	5
11	Індивідуальні завдання (виконання реферати, презентації за заданою проблемною тематикою)	3
	Всього за атестацію 2	16
Атестація 3		
11	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	3
12	Участь у роботі на практичних заняттях	2
13	Виконання самостійних завдань	2
14	Виконання контрольних робіт, тестування	5
	Всього за атестацію 3	12
Атестація 4		
16	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	3
17	Участь у роботі на практичних заняттях	3
18	Виконання самостійних завдань	2
19	Виконання контрольних робіт, тестування	7
20	Індивідуальні завдання (виконання реферати, презентації за заданою проблемною тематикою)	3
	Всього за атестацію 4	18
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Передбачається врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

10. Політика навчальної дисципліни

Дисципліна передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини відсутності на занятті, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями, рефератами не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.